

Araştırma Makalesi

ÜSKÜDAR POLİTİK LİDERLİK VE ÜSKÜDAR SEÇMEN KENDİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEKLERİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZLERİ

Nezvat TARHAN*, **Ayça Ferda KANSU****, **Aylin TUTGUN ÜNAL*****

Özet

Günümüz politikasına psikoloji biliminin katkısı şüphesizdir. Bu yönde siyaseten mevcut durumun daha net olarak anlaşılabilmesi açısından, seçmenin, bir seçmen olarak kendi farkındalık düzeyi ve liderlik beklentilerinin ölçümlenebilmesi ihtiyacı, politik psikoloji alanında ölçek geliştirme gerekliliğini gündeme getirmiştir. Bu çalışmada “Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği (ÜSPOLİD)” ile “Üsküdar Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeği (ÜSSEÇMEN)” isimlerinde iki ölçeğin geçerlilik ve güvenirliliğinin yapılarak geliştirilmesi amaçlanmıştır. Böylece seçmenlerin politik liderlik beklenti-algısı ile seçim kararlarındaki farkındalık düzeylerinin belirlenebilmesi için geliştirilecek ölçeklerin madde havuzunun oluşturulması ardından verilerin toplanabilmesi için örnekleme 414 kişi oluşturmuştur. Yapılan analizler sonucunda ÜSPOLİD’in tek boyuttan ve 18 maddeden oluşarak varyansın %73,84’ünü açıkladığı, ÜSSEÇMEN’in ise iki boyuttan ve 16 maddeden oluşarak varyansın %60,57’sini açıkladığı bulunmuştur. Ayrıca ÜSSEÇMEN’in, “Rasyonel Ölçü ile Karar Verme” ve “Emosyonel/Etik Ölçü ile Karar Verme” olarak adlandırılan iki boyuttan oluştuğu ortaya çıkmıştır. Ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları oldukça yüksek bulunmuştur (ÜSPOLİD: ,94; ÜSSEÇMEN: ,90). Yapılan çalışmalar sonucunda, ölçeklerin geçerli ve güvenilir oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Politik liderlik, politik psikoloji, ölçek geliştirme, seçmen farkındalığı*

*Prof. Dr., Üsküdar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Bölümü, nezvat.tarhan@uskudar.edu.tr; ORCID: 0000-0002-6810-7096

**Dr. Öğr. Üye, İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, aycaferdakansu@aydin.edu.tr; ORCID: 0000-0002-9601-8242

***Doç. Dr., Üsküdar Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Yeni Medya ve Gazetecilik Bölümü, aylin.tutgununal@uskudar.edu.tr; ORCID: 0000-0003-2430-6322

Gönderim Tarihi: 04.08.2022

Kabul Tarihi: 19.09.2022

Research Article

VALIDITY AND RELIABILITY ANALYSIS OF THE ÜSKÜDAR POLITICAL LEADERSHIP AND ÜSKÜDAR VOTER SELF-ASSESSMENT SCALES

Nevzat TARHAN^{*}, Ayça Ferda KANSU^{**}, Aylin TUTGUN ÜNAL^{***}

Abstract

The contribution of psychology to today's politics is beyond doubt. In this direction, in terms of a clearer understanding of the current political situation; The need to measure the voter's own awareness level and leadership expectations as a voter brought up the need for scale development in the field of political psychology. In this study, it is aimed to develop the validity and reliability of two scales, namely "Üsküdar Political Leadership Scale (ÜSPOLİD)" and "Üsküdar Voter Self-Evaluation Scale (ÜSSEÇMEN)". Thus, after constitution of the item pool of the scales to be developed to determine the political leadership expectation-perception of the voters and their level of awareness in the election decisions, the sample consisted of 414 people to collect the data. As a result of the analysis, it was found that ÜSPOLİD, consisting of one dimension and 18 items, explained 73.84% of the variance, while ÜSSEÇMEN, consisting of two dimensions and 16 items, explained 60.57% of the variance. In addition, it has been revealed that ÜSSEÇMEN consists of two dimensions, namely "Decision Making with Rational Measure" and "Decision Making with Emotional/Ethical Measure". Internal consistency coefficients of the scales were found to be quite high (ÜSPOLİD: ,94; ÜSSEÇMEN: ,90). In addition, it has been revealed that ÜSSEÇMEN consists of two dimensions, namely "Decision Making with Rational Measurement" and "Decision Making with Emotional/Ethical Measurement". Internal consistency coefficients of the scales were found to be quite high (ÜSPOLİD: ,94; ÜSSEÇMEN: ,90). As a result of the studies, it was understood that the scales were valid and reliable.

Keywords: Political leadership, political psychology, scale development, voter awareness

^{*} Prof., Üsküdar University, Faculty of Medicine, Department of Psychiatry, nevzat.tarhan@uskudar.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6810-7096

^{**} Asst. Prof., İstanbul Aydın University, Faculty of Art and Sciences, Department of Psychology, aycaferdakansu@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9601-8242

^{***} Assoc. Prof., Üsküdar University, Faculty of Communication, Department of New Media and Journalism, aylin.tutgununal@uskudar.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2430-6322

Received: 04.08.2022

Accepted: 19.09.2022

ÜSKÜDAR POLİTİK LİDERLİK VE ÜSKÜDAR SEÇMEN KENDİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEKLERİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZLERİ

GİRİŞ

Maslow'un, temel ihtiyaçlar hiyerarşisine göre, bireyin fizyolojik ihtiyaçlarının ardından güvenlik ve ait olma gibi üst ihtiyaçları gelmektedir (1943). Bireyin temel fizyolojik ihtiyaçları giderildikten sonra gelen bu üst ihtiyaçlarının kapsamında sayılabilecek düzgün ve temiz bir sosyal ortamda yaşama, kabul görme, ait olma, sosyal bir grup içinde yer alma (Şimşek, Akgemici, & Çelik, 2001) gibi belirlenimleri ise günümüz toplumlarında siyaset kurumu ile, dolayısıyla da siyaset psikolojisi ya da eş anlama gelmek üzere politik psikoloji ile kesişmektedir.

En basit, genel bir ifade ile kurum; ortak bir amaca yönelik çalışan insan grubudur ve kişilerden, genel amaçlardan ve bu amaçlara ulaşabilmek için gereken kurallardan oluşur. Siyasi parti gibi milyonlarca kişiyi kapsayan kurumlar olabileceği gibi başkanlık, liderlik gibi tek kişilik kurumlar da mevcuttur. Politik psikoloji alanındaki bu Türkçe ölçek geliştirme çalışmamızda, liderlik kurumunun iki yönlü olarak tarafları ele alınmakta; öncelikle 'seçilen' taraf olarak "lider" ve "liderlik tarzı", ardından diğer bir ölçek ile 'seçen' taraf olarak "seçmen farkındalığı" analiz edilmektedir. Böylelikle "Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği'nde (ÜSPOLİD) liderlik tarzlarından olan karizmatik liderlik, klasik liderlik ve bilge liderlik ölçülebilmekte iken; "Üsküdar Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeği'nde (ÜSSEÇMEN) seçmenin oy verirken ve liderini seçerken, rasyonel boyutlu bir ölçü ile mi yoksa duygusal/etik olarak adlandırabileceğimiz emosyonel boyutta bir ölçü ile mi karar vermekte olduğu tanımlanabilmektedir.

Alanyazında, gerek örgütsel ve endüstriyel psikoloji alanında gerekse eğitim psikolojisi alanında yapılan çalışmalarda sosyal psikolojinin ana

temalarından olan grup olmak ele alınmış ve gruplarda bulunan yönetici ve liderlerin, buldukları kademelere göre kişilik özelliklerinin irdelendiği, yöneticilik ve liderlik ayrımının vurgulandığı başlıklara çokça değinilmiştir. Buna paralel biçimde politik psikoloji araştırmalarında da çeşitli liderlik sınıflandırmaları mevcut olup farklı liderlik tarzı değişkenleri/kriterleri benimsendiği görülmektedir.

Türk Dil Kurumu sözlüklerinde lider sözcüğünün önder kelimesi ile eş anlamlı olduğu görülmekte ve önder kelimesi şu şekilde tanımlanmaktadır: “Gücü, ünü ve toplumsal yeri dolayısıyla, belli zaman ve durumlar içinde, ilişkili bulunduğu küme veya toplumun tutum, davranış ve etkinliklerini değiştirip yönetme yeteneğini gösteren kimse.” Bu tanım liderliğin yönetsel bağlamına odaklanıyorken, farklı pek çok tanım liderliğin etki bağlamı, rol ve ilişkiler bağlamı, etkileşim bağlamı gibi başka odaklarına vurgu yapmaktadır (Dinç, 2020)

Bu nedenle bu çalışmada, herhangi bir odak veya yaklaşıma bağlı kalmaksızın konuyu genel hatlarıyla ele aldığımız ve yöneticilik ve politik liderlik ayrımını gözettiğimiz özellikle belirtilmelidir. Siyasi liderlik ile aynı anlamda olmak üzere makale boyunca politik liderlik kavramı kullanıldığı dikkate alınmalı ve politik liderlik tarzları dediğimizde; kişiliğin çeşitli yönleri, inançlar, bireysel farklılıklar, duygu durumları, bilişsel yetenekler, küçük grup davranışları, iletişim stilleri gibi unsurların hepsi politik liderliği, politik liderlerin yönetim ve liderlik etme stillerini anlamak üzere harmanlanmalıdır.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki politik psikoloji alanında, liderlik tarzları hakkında birçok farklı paradigmayı esas alan ve farklı çerçeveler kullanan geniş bir literatür vardır. Siyasal bir varlık olarak lideri ele almanın ve liderliği incelemenin çeşitli kategorizasyon biçimleri olduğundan herkesin üzerinde hemfikir olduğu, yaygın tek bir tipolojiden bahsetmek mümkün değildir. Buradaki yoğun literatür bir yana, psikanalitik yaklaşım perspektifinden başlayıp ekonomi-politik yaklaşımlara kadar farklı pek çok perspektiften konuyu ele almak ve buna göre bir tipoloji önermek mümkündür.

Bu ölçek analizlerinde ele alınan liderlik tarzları tipolojisi, Tarhan (2017:181) perspektifinden önerilen “karizmatik liderlik değerleri, bilge liderlik değerleri ve klasik liderlik değerleri” kategorik değişkenlerine dayalı bir tipolojidir.

Tarhan’a (2017:180) göre, liderler toplumu bir arada tutabilme ve değiştirebilme gücüne sahiptir. Gruba ait tüm değişkenlerde rol oynayan lider için; performansı sağlamak, stresi kontrol edip yönetmek, bireylerin ego doyumlarına hitap edebilmek, ajitasyon düzeyi, duyarlılık, derinlik sahibi olmak gibi pek çok özellik ise ölçülebilen özellikler olabilir (2017)

Ayrıca liderin güç kullanımının yanı sıra doğru bazı özelliklere sahip olması “Özellikler Teorisi” ile de açıklanmaktadır (Arıkan, 1997; Dessler, 1998). Özellikler teorisine göre başarılı bir liderde bulunması gereken özelliklerden önemlileri şu şekildedir: (1) Yargılama ve sözlü iletişim yeteneğini kapsayan zekâ, (2) Geçmiş başarılar, (3) Duygusal Olgunluk, (4) Güvenilirlik, sebat ve sürekli başarı güdüsü, (5) Değişik gruplara katılma ve uyum sağlama becerisi, (6) Statü arzusu (Certo, 1998, s. 351).

İnsan psikolojisinde hâkim olma arzusu hep olmuştur. Kontrolü elinde tutmak isteyen bir kişi veya kişiler, ahlaki sınırlar içinde veya dışında kalarak bunu devam ettirmeye çalışırlar. Egemen olmak evrensel bir duygudur ve bunun yolu yine adaletten geçer. Egemen olma duygusunu adil olarak yönetebilen dünya liderleri sayısı oldukça azdır. Otoriter eğilimli kişiler, özgürlüğü ve çoğulculuğu tehdit olarak algırlar. Kendisini tehdit altında gören kişi, daima korku içindedir. Korku içindeki kişi, kimseye güvenmemeye başlar. Korkan kişi suçluları şiddetle cezalandırmak ister ve her şeyi potansiyel bir tehdit unsuru olarak görmeye eğilimli olur. Böylece denetimi arttırırlar ve özgürlükleri kısıtlarlar (Tarhan, 2017).

Seçmen davranışı söz konusu olduğunda ise oy verme kararını verirken pek çok etkilenim mevcuttur. Siyasi partinin lideri, ideolojisi, önerdiği adayları ve benzeri gibi siyasal ürünün ne olduğundan başlayarak, psikolojik etmenler (ait olma, yakınlık duyma vb.) ve referans gruplarına kadar pek çok konu

başlığının etkisi bunlar arasında sayılabilir (Aydın & Özbek, 2004). Ancak bu “Üsküdar Seçmen Kendini Değerlendirme” ölçeği çalışması; yine politik liderlik bağlamında ve seçen kişinin, lider seçimi yaparken kendini değerlendirmesi ve kendi farkındalığına ışık tutulabilmesi amacıyla geliştirilmiştir.

Elbette çok çeşitli seçmen davranışı tanımlamak mümkündür ve seçmen heterojenliği doğal olarak oy verme davranışlarını etkilemektedir. Pek çok motivasyon kaynağı ve oy verme belirleyicisinin olabileceği göz önünde bulundurulmakla birlikte bu çalışmada, liderlik bağlamında seçmen farkındalığı ve seçmenin karar verirken; rasyonel bir ölçü ile mi yoksa emosyonel-etik olarak adlandırabileceğimiz bir başka ölçü ile mi davrandığının ölçülmesi amaçlanmaktadır.

1. YÖNTEM

Çalışma grubu 18 yaş ve üzeri kişilerden oluşmakta olup internet aracılığıyla ulaşılan 18 yaş ve üzeri 414 kişi ile oluşturulmuştur. Buna göre ölçek geliştirme çalışmalarında gerçekleştirilen faktör analizi gibi çok değişkenli analizlerin yapılabilmesi için ulaşılmaması gereken örneklem büyüklüğü ile ilgili çeşitli görüşler bulunmaktadır. Alanyazın incelendiğinde, en az örneklem büyüklüğünün 100 ile 250 arasında olması gerektiği, ölçekteki madde sayısının en az beş katı, hatta on katı olması gerektiği gibi görüşlere rastlanmaktadır (Kalaycı, 2010; Preacher & MacCallum, R. C, 2002; Tavşancıl, 2002). Çalışmada geçerliliği ve güvenirliliği yapılacak ölçeklerin madde havuzlarının her biri 20 maddeden oluştuğu göz önüne alındığında, madde sayısının yaklaşık 20 katı kadar kişide uygulama yapılmış, örneklem sayısı yeterli bulunmuştur.

Çalışmada ulaşılan 414 kişinin %23'ü erkek (n=95), %77'si kadın (n=318) katılımcıdır. Yaş dağılımları 18 ile 63 arasında değişim göstermekte, yaş ortalaması 31'dir. Katılımcıların %42'si tam zamanlı, %14,3'ü yarı zamanlı olarak çalışanlardan, %23'ü öğrencilerden, %17,2'si çalışmayanlardan ve %2,4'ü emeklilerden oluşmaktadır.

1.1. Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından oluşturulan demografik bilgi formunda, katılımcıların yaşı, cinsiyeti, öğrenim düzeyi, çalışma durumu gibi bilgilerine yönelik sorular yer almaktadır.

Üsküdar Demokratik Liderlik Ölçeği: Üsküdar Demokratik Liderlik Ölçeği Tarhan ve Tutgun-Ünal (2021) tarafından geliştirilmiş 25 madde ve dört boyuttan oluşan, geçerli ve güvenilir bir ölçektir. Ölçeğin boyutları; “Adalet odaklılık”, “Hesap verebilirlik”, “Özgürlükçülük/Çoğulculuk”, “Katılımcılık” olarak adlandırılmış, 23. madde tek başına dikkat ölçmek için ölçekte herhangi bir yere konumlandırılmamıştır. Bu madde değerlendirmeye alınırken ters kodlanarak ölçek toplam puanına dahil edilmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,97 olarak bulunmuştur. Kişinin kendini değerlendirebileceği liderlik algısını ölçebilen bir ölçek olarak kullanılabilirliği gibi, başkaları tarafından kişiyi değerlendirmede de kullanılabilirliği vardır. Demokratik Liderlik beklentisi puan arttıkça artmaktadır.

Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği (ÜSPOLİD) ve Üsküdar Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeği (ÜSSEÇMEN): Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği (ÜSPOLİD) ve Üsküdar Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeği (ÜSSEÇMEN) geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları için öncelikle madde havuzu oluşturularak uzman görüşleri alınmış, daha sonra bu doğrultuda ölçeklerin kapsam geçerliliği, AFA ile yapı geçerliliği, ayırt edicilik geçerliliği ve iç tutarlılık güvenilirliği yapılmıştır.

Ölçeklerin madde havuzu Tarhan’ın (2017) Psikolojik Savaş isimli kitabındaki “Politik liderlik ve seçmen davranışı” bölümünde yer alan anket sorularından oluşturulmuş, bu çalışmada geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiştir (s. 181). 20’şer maddeden oluşan iki ölçeğin uzman görüşü envanteri oluşturulmuş olup altı uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü envanterinde aday ölçeklerin değerlendirilebilmesi için “Maddenin ölçekte kalması uygun”, “Madde ölçekte kalabilir ama gereksiz” ve “Maddenin ölçekte kalması uygun değil” seçenekleri yer almakta olup sonundaki “yorum” bölümüne

değerlendirmeler yazılabilmektedir. Disiplinlerarası görüşe yer verebilmek için uzman havuzu psikoloji ve psikiyatri alanlarının her birinden iki akademisyen ile bir iletişim bir de uluslararası ilişkiler bölümünden uzman ile oluşturulmuştur. Uzmanlara envanterler elektronik posta yoluyla gönderilmiştir. Akabinde Miles ve Huberman (Tavşancıl & Aslan, 2021) tarafından önerilen formül yardımıyla maddelerin uyum oranları hesaplanmıştır.

Uyum oranları her bir madde için envantere yer alan derecelendirmelerden yararlanılarak hesaplanmıştır. Buna göre ilgili madde 0 ile 1 arasında puan alarak ,80'in altında kalmamasına dikkat edilmiştir. Ayrıca uzmanların görüş bildirdikleri bölüm göz önünde bulundurularak her bir madde gözden geçirilmiş, yazım ve dilbilgisi açısından düzenlenmiştir.

20 maddeden oluşan her bir aday ölçek uzman görüşleri sonrasında madde elenmeden beşli likert tipinde olarak “Tamamen Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” olarak derecelendirilmiş olup 2020 yılı Eylül ayında gönüllülük ilkesine göre çevrimiçi anket yoluyla katılımcılara dağıtılmıştır. Veri toplama aşamasından sonra açıklayıcı faktör analizi (AFA) aşamasına geçilmiştir.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), çok sayıdaki değişkenlere uygun olarak yapılan istatistiksel hesaplama tekniklerinden biri olup ölçek geliştirmenin yapı geçerliliği kapsamında sıklıkla uygulanmaktadır. AFA yapılmadan önce veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığının test edilmesi gerekmektedir (Büyüköztürk, 2018). Bunun için elde edilen verilere öncelikle alanyazında belirtilen Bartlett testi ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmıştır (Kalaycı, 2010; Sharma, 1996). KMO değerinin ,90 ve üzerinde olması “mükemmel”, ,80-,89 aralığında olması “çok iyi”, ,70-,79 aralığında olması “iyi” olarak değerlendirilmekte olup ,60-,69 aralığında olması “orta”, ,50-,59 aralığında olması “zayıf”, daha altı ise “kabul edilemez” olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, Bartlett Sphericity değerinin anlamlı olması beklenmektedir.

Ölçeklerin yapı geçerliliği aşamasında yapılan AFA ile faktör sayısı

belirlenebilmekte olup bunun için özdeğer istatistiğinden (Eigenvalue) yararlanılmaktadır. Özdeğer istatistiğine göre bu değeri 1'e eşit ya da daha büyük olan faktörler anlamlı kabul edilmekte, 1'den küçük olduğunda dikkate alınmamaktadır (Tinsley & Tinsley, 1987). Yine faktör analizinin ortaya koyduğu açıklanan varyans oranı sosyal bilimlerde %40-%60 aralığında değişim gösterdiğinde ideal bulunmaktadır (Büyüköztürk, 2018). Diğer yandan, ölçeğin yapı geçerliliği çalışmalarında faktörlerin birbiri ile ve toplamla olan ilişkilerinde korelasyon değerlerine bakılmaktadır. Korelasyon değerleri yorumlanırken, 0,30-0,70 arasındaki ilişki değeri "orta"; 0,70 üzerindeki değerlerin "yüksek" ilişkiyi, 0,30'un altında ise "zayıf" ilişkiyi gösterdiği belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2018, s. 32)

Ayrt edicilik geçerliliği çalışmaları ölçülecek özelliğe dair ölçeklerde yer alan maddelerin uygun olup olmadığını belirleyebilmek için yapılmakta, madde ayrt edicilik indeksi hesaplanmaktadır. Buna göre her bir soruya verilen yanıtların puan olarak sıralaması yapıp, üst grup ve alt gruptan %27'lik dilimler alınarak iki grup arasındaki farka bağımsız grup t-testi ile bakılmaktadır. Çıkan sonuçlar ölçeğin iç tutarlılığı hakkında fikir vererek yapılan geçerlilik çalışmalarını güçlendirmektedir (Büyüköztürk, 2018). Böylece bu çalışmada 414 katılımcıdan 112 kişilik iki ayrı grup alınarak fark incelenmiştir. Bu aşamalar iki ölçek için ayrı ayrı yapılmıştır.

Ölçüt geçerliliği çalışmasında çalışmada geliştirilen Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği ile ilişkili olduğu düşünülen Üsküdar Demokratik Liderlik Ölçeğinin ilişki katsayısı hesaplanmıştır.

Güvenilirlik çalışmaları aşamasında madde varyanslarına göre madde iç tutarlılık analizleri yapılarak Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda ÜSPOLİD ve ÜSSEÇMEN geçerlilik ve güvenilirliği ortaya çıkmıştır.

1.2. Uygulama

Araştırmaya, Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar

Etik Kurulu tarafından 61351342/2020-514 sayı ile etik açıdan uygunluk onayı verilmiştir. Veri toplama işlemi 1-15 Eylül 2020 tarihleri arasında online anket yoluyla gönüllülük ilkesine göre yürütülmüştür. Çalışma grubu ulaşılabilen örnekleme yoluyla 18 yaş ve üzeri kişilerden oluşmaktadır. Anket formunda yer alan sorular, Tarhan'ın (2017) psikolojik savaş kitabında yer alan politik liderlik ve seçmen davranışı bölümündeki anket sorularından ve uzman görüşlerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Ayrıca ölçüt geçerliliği için de Üsküdar Demokratik Liderlik Ölçeği anketin devamına eklenmiştir. Böylece, demografik form ile birlikte üç ölçeğin yer aldığı anket formu çevrimiçi ortamda uygulanmıştır. Katılımcıların anketi doldurabilmesi için ortalama 10 dk. yeterli olmuştur.

1.3. İstatistiksel Analiz

ÜSPOLİD ve ÜSSEÇMEN yapı geçerliliği çalışmalarında açıklayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmıştır. Ölçek boyutları ile ölçeğin ilişkisi Pearson momentler çarpımının korelasyon katsayısı hesaplanarak tespit edilmiştir. Ölçeklerin güvenirlilik katsayısı Cronbach Alfa değeri ile belirlenmiştir. Tüm yapılan geçerlilik ve güvenirlilik analizleri için SPSS 26.0 istatistik programı kullanılmıştır.

2. BULGULAR

2.1. Üsküdar Politik Liderlik Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışmaları

Çalışmanın bu bölümünde Politik Liderlik Ölçeğine yönelik değerlendirmeler yapılmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliliği, yapı geçerliliği, ayırt edicilik geçerliliği ile güvenirlilik çalışmalarına yer verilmiştir.

Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği (ÜSPOLİD) madde havuzu ilk aşamada 20 maddeden oluşturularak uzman görüşlerine sunulmuştur. Disiplinlerarası görüşlere yer verilebilmesi için altı uzman tarafından bir uzman görüşü envanteri eşliğinde maddeler incelenmiştir. Uzman görüşü envanteri aracılığıyla her bir uzmandan alınan görüşlerden sağlanan veriler ile madde uyum indeksleri

hesaplanmıştır. Buna göre çalışmada ,80 uyum oranı aranmış, 20 maddenin de aday ölçekte kalması uygun bulunmuştur. Böylece, 20 maddelik aday ölçek 414 katılımcıya uygulanarak elde edilen verilere açıklayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmıştır.

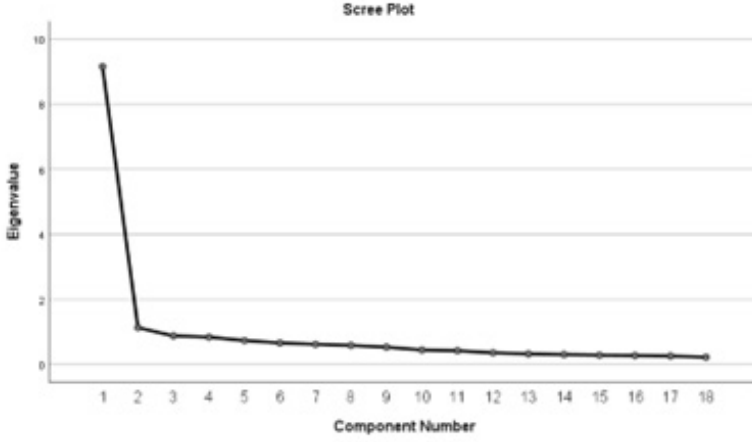
ÜSPOLİD'in faktör yapısının belirlenebilmesi amacıyla AFA yapılırken, öncelikle verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin katsayısı (KMO) ve Bartlett Küresellik analizleri ile incelenmiştir. Buna göre KMO katsayı değeri ,945 olarak bulunmuştur. Bartlett Küresellik Testi sonucu ise anlamlı bulunmuştur ($X^2=4386,766$, sd: 153, $p=0,000$). Çıkan sonuçlar verilerin faktör analizi için uygunluğunu göstermiştir (Sharma, 1996). Bu doğrultuda uzman görüşleri sonrasında elde olan 20 maddelik aday ölçek ile faktör analizine başlanmıştır. AFA yapıldıktan sonra ÜSPOLİD için özdeğeri (Eigenvalue) 1'den büyük değerler faktör oluşturacağından, tek faktörlü yapıda olduğu anlaşılmıştır (Tinsley & Tinsley, 1987).

Tablo 1'de faktör analizi sonucunda elde edilen faktörün özdeğeri ve açıkladığı varyans miktarı verilmiştir.

ÜSPOLİD	Özdeğer	Varyans	Yığılmalı Varyans
Tek Boyut	9,156	73,84	73,84

Tablo 1. Faktör Yapısı ve Açıklanan Varyans Oranı

Tablo 1'de görüldüğü gibi özdeğeri 9,156 olan tek bir faktörün açıklayıcı varyans oranı %73,84, özdeğeri 9,156 bulunmuştur. Faktör yapısının belirlenmesinde kullanılan diğer bir yöntem olan çizgi grafiği (scree pilot) sonucu da şekil 1'de yer almaktadır. Bu grafiğe göre eğimin kaybolmaya başladığı noktalar faktör sayısının belirlenebilmesinde dikkate alınmaktadır. Böylece bir faktörden oluşan ÜSPOLİD ölçeğinin kendisinin tamamıyla ölçülmek istenen özellikleri ölçebilecek yapıyı sağladığı tespit edilmiştir.

Şekil 1. ÜSPOLİD'nün çizgi Grafiği

Faktör sayısının belirlenmesinden sonra madde faktör yükleri incelenmiş, her bir maddenin faktör yük değeri alt kesim noktası ,55 olarak belirlenmiştir ve faktör yapısı serbest bırakılmıştır. Böylece 2 madde faktör yükleri düşük olduğundan ölçekten çıkartılmış, kalan 18 maddenin faktöre uygun dağılım gösterdiği görülmüştür.

Madde faktör yük değerleri incelendiğinde ölçeğin kendisinin bir faktör oluşturduğu görülmüştür. Madde faktör yük değerlerinin en yüksek ,815, en düşük ,642 olduğu ortaya çıkmıştır. Maddelerin içerikleri incelendiğinde, liderin karizmatik, klasik ve bilgelik değerlerinin ölçüldüğü 18 maddeli 5'li likert türünde bir "Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği" ortaya çıkmıştır.

	Maddeler	Yük Değerleri
M20	Ahlaki değerlere önem verir, adaletsizlik yapmaz.	,815
M14	Ülkenin menfaatini partinin menfaatinden önce tutar.	,779
M11	Liderliğinde samimidir, lider taklidi yapmaz.	,777
M18	Ayıran değil birleştiren özelliklere önem verir.	,767
M3	Kendisine yontmaz, bencil değildir, paylaşmayı sever.	,746
M4	Başkaları ile iş birliğine girmekten kaçınmaz, güven vericidir.	,742
M9	Öğrenme ve kendini geliştirme yeteneği yeterlidir.	,738
M2	Ne yapacağı bellidir, güven uyandırır.	,728
M6	Yapılabilir olanla yapılabılır olmayanı ayırt eder.	,714
M7	Yakınlarını kayırmaz, hakkaniyetlidir.	,704
M8	Zihin kavrayışı yeterlidir.	,679
M17	Karar verirken yanında çalışanlara danışma alışkanlığı vardır.	,671
M13	Sıkıştığı zaman bile yalan söylemez. Güvenilir ve dürüsttür.	,668
M15	Önce devlet adamıyım, sonra siyasetçiyim der.	,666
M12	Kendini iyi göstermek için zorlamaz.	,664
M16	Çalışma ve dava arkadaşlarının duygu ve düşüncelerine önem verir.	,657
M5	Önemliyi önemsizi ayırt eder.	,647
M19	Çalışkandır, rahatını düşünmez.	,642

Tablo 2. Ölçek Maddelerinin Faktör Yük Değerleri

Maddeyükdeğeri düşük olan 1. madde ile 10. Madde ölçekten çıkartılmıştır. Birinci madde “Sık fikir değiştirmez” ile onuncu madde “Rakibini dost haline getirmeye çalışır, hırçınlık yapmaz, uzlaşmacıdır” maddelerinin yük değerleri ,55’in altında bulunmuştur. Madde eleme ve boyut belirleme çalışmalarından sonra maddelerin sıralanmasıyla elde edilen 18 maddeden oluşan ÜSPOLİD ölçek formu Ek-1’de verilmiştir.

Diğer aşama olarak, ölçekteki maddelerin politik liderlik algısını ölçüp ölçmediğini belirleyebilmek için 414 kişiden toplanan veriler büyükten küçüğe sıralanmış olup %27’lik üst ve %27’lik alt gruptaki verilere fark testi uygulanmıştır.

Ölçek	Grup	N	X	SS	Sd	t	p
ÜSPOLİD	Üst Grup	112	4,99	,258	222	12,41	,000
	Alt Grup	112	4,19	12,2			

Tablo 3. ÜSPOLİD’in Ayırt Edicilik Geçerliliği

Tablo 3 incelendiğinde sonuçlar anlamlı bulunmuş, ÜSPOLİD politik liderlik algısını ölçen bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda ÜSPOLİD alınabilecek en yüksek puan 90, en düşük 18’dir. 414 katılımcıyla elde edilen ortalama puan ise 84,64 bulunmuştur.

Ölçüt geçerliliği için ÜSPOLİD ile ilişkili olabileceği düşünülen Demokratik Liderlik Ölçeği (ÜSDELİD) ile ÜSPOLİD ilişkisi test edilmiştir. Tablo 4’te görüldüğü gibi orta güç seviyesinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Ölçekler	ÜSDELİD
	r
ÜSPOLİD	,61
	p
	,000

Tablo 4. ÜSPOLİD Ölçüt Geçerliliği

ÜSPOLİD'in güvenilirlik çalışmaları kapsamında ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır ve ÜSPOLİD'i oluşturan 18 maddenin Cronbach Alfa katsayısı ,94 bulunmuştur. Ortaya çıkan bu değer ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. Böylece geçerli ve güvenilir bir "Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği" ortaya çıkmıştır.

2.2. Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışmaları

Bu bölümde Üsküdar Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeğinin (ÜSSEÇMEN) geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına yer verilmiştir. Bu doğrultuda ölçeğin kapsam geçerliliği, yapı geçerliliği, ayırt edicilik geçerliliği ve güvenilirlik analizleri yapılarak değerlendirilmiştir.

Üsküdar Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeği (ÜSSEÇMEN) madde havuzu ilk aşamada 20 maddeden oluşturularak disiplinlerarası alanlardan oluşturulan uzmanların görüşlerine sunulmuştur. Buna göre altı uzman tarafından bir uzman görüşü envanteri eşliğinde maddeler incelenmiştir. Uzmanlardan sağlanan veriler ile madde uyum indeksleri hesaplanmıştır. Buna göre çalışmada ,80 uyum oranı aranmış, 20 maddenin de aday ölçekte kalması uygun bulunmuştur. Böylece, 20 maddelik aday ölçek 414 katılımcıya uygulanarak elde edilen verilere açıklayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmıştır.

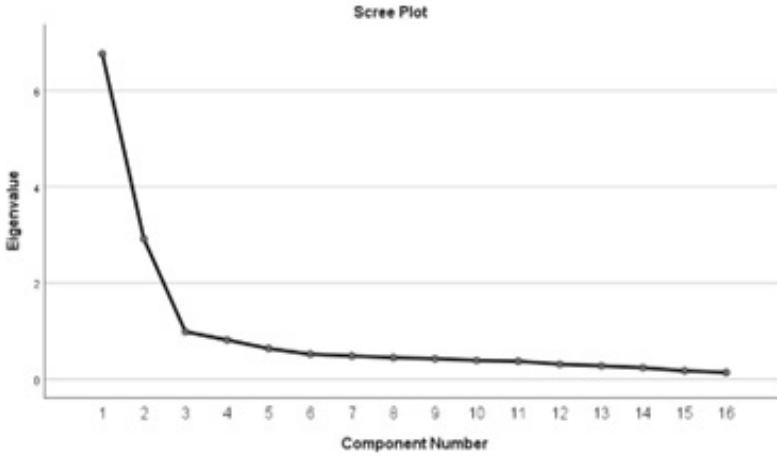
ÜSSEÇMEN'nün faktör yapısının belirlenebilmesi amacıyla AFA yapılırken, öncelikle verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin katsayısı (KMO) ve Bartlett Küresellik analizleri ile incelenmiştir. Buna göre KMO katsayı değeri ,908 olarak bulunmuştur. Bartlett Küresellik Testi sonucu ise anlamlı bulunmuştur ($X^2=4053,062$, sd: 120, $p=0,000$). Çıkan sonuçlar verilerin faktör analizi için uygunluğunu göstermiştir (Sharma, 1996). Bu doğrultuda uzman görüşleri sonrasında elde olan 20 maddelik aday ölçek ile faktör analizine başlanmıştır. AFA yapıldıktan sonra ÜSSEÇMEN Ölçeği için özdeğeri (Eigenvalue) 1'den büyük değerler faktör oluşturmuştur. Böylece, iki faktörlü yapı ortaya çıkmıştır (Tinsley & Tinsley, 1987). Tablo 5'te faktör analizi sonucunda

elde edilen faktörlerin özdeğerleri ve açıkladığı varyans miktarları verilmiştir.

Boyutlar	Özdeğer	Varyans	Yığılmalı Varyans
1. Boyut	6,772	42,325	42,325
2. Boyut	2,920	18,253	60,578

Tablo 5. Faktör Yapısı ve Açıklanan Varyans Oranı

Tablo 5'te görüldüğü gibi özdeğeri 6,772 olan birinci faktörün açıkladığı varyans oranı %42,325; özdeğeri 2,920 olan ikinci faktörün açıkladığı varyans oranı %18,253'tür. Açıklanan toplam varyans değeri ise %60,578 olarak bulunmuştur. Faktör sayısının belirlenmesinde kullanılan diğer bir yöntem olan çizgi grafiği (scree pilot) sonuçları da şekil 2'de verilmiştir. Şekil 2 incelendiğinde, çizgi grafiğinde eğimin kaybolmaya başladığı noktanın işaret ettiği kadar faktör oluşmaktadır. Buna göre iki faktörlü yapı çizgi grafiğinde gözlenmektedir.

Şekil 2. ÜSSEÇMEN'in Çizgi Grafiği

Faktör sayısının ortaya çıkmasının ardından faktörler ile maddelerin ilişkilendirilmesinde kullanılan varimax rotasyon tekniğine geçilmiştir. Tablo 6'da görülen faktör yük değerleri maddelerin boyutlarla ilişkisini açıklayan katsayılardır. Bu değerler faktör yapısının ortaya çıkmasında belirleyici olurlar.

Her bir maddenin faktör yük değeri alt kesim noktası ,55 olarak belirlenmiştir ve faktör yapısı serbest bırakılmıştır. Diğer yandan, faktörlerle binişiklik gösteren 4 madde ölçekten çıkartılmıştır. Böylece 20 madde olan ölçme aracının bu aşamada 16 maddeye indiği tespit edilmiştir.

	Maddeler	Boyut 1	Boyut 2
M6	Oy verdiğim liderin çevre politikalarını bilirim.	,850	
M5	Oy verdiğim liderin dünya barışı ile ilgili politikalarını bilirim.	,849	
M2	Oy verdiğim liderin ekonomi politikalarını bilirim.	,826	
M3	Oy verdiğim liderin ulusal güvenlik politikalarını bilirim.	,817	
M7	Oy verdiğim liderin insan haklarına yaklaşımını bilirim.	,783	
M8	Oy verdiğim liderin dış politika ile ilgili görüşlerini bilirim.	,773	
M4	Oy verdiğim liderin eğitim politikalarını biliyorum.	,767	
M1	Oy verdiğim liderin sağlık politikalarını bilirim.	,691	
M15	Ayrıran değil, birleştiren özelliklere önem veririm.		,821
M16	Paylaşmaya, yardımlaşmaya önem veririm.		,818
M13	Samimi, güvenilir, dürüst olmaya önem veririm.		,767
M14	Kararlı, tutarlı, devamlı tutumlara önem veririm.		,738
M18	Sorun çözme yöntemi olarak uzlaşmayı görürüm.		,704
M20	Kendi fikrimi başkasına zorla kabul ettirmeye çalışmam.		,682
M17	Hak arama yöntemi olarak şiddeti doğru bulmam.		,668
M12	Hangi kadro gelirse gelsin ülkenin yararına olmasına önem veririm.		,562

Tablo 6. Ölçek Maddelerinin Faktör Yük Değerleri

Faktöryük değerleri incelendiğinde birinci faktörün 8 maddeden oluştuğu ve madde yük değerinin en yüksek ,850, en düşük ,691 olduğu ortaya çıkmıştır. İkinci faktör incelendiğinde, bu faktörün de 8 maddeden oluştuğu ve en yüksek yük değerinin ,821, en düşük yük değerinin ,562 olduğu tespit edilmiştir.

Ölçeğin boyutlarının ve madde dağılımlarının belirlenmesinden sonra her bir boyut altındaki maddelerin içerikleri incelenmiş olup adlandırılmaya çalışılmıştır. ÜSSEÇMEN'in ortaya çıkan iki boyutlu yapısı dikkate alınarak 5'li likert türünde derecelendirilmiş, Ek-2'de verilmiştir.

ÜSSEÇMEN'de yer alan, 1.,2.,3.,4.,5.,6.,7.,8. Maddeler birinci boyutu oluşturmuş olup "Rasyonel Ölçü ile Karar Verme" ile ilgili olduğuna karar verilmiştir. Bu boyuttaki maddelerin içerikleri incelendiğinde; "Oy verdiğim liderin sağlık politikalarını bilirim", "Oy verdiğim liderin ekonomi politikalarını bilirim", "Oy verdiğim liderin ulusal güvenlik politikalarını bilirim", "Oy verdiğim liderin eğitim politikalarını biliyorum", "Oy verdiğim liderin dünya barışı ile ilgili politikalarını bilirim", "Oy verdiğim liderin çevre politikalarını bilirim", "Oy verdiğim liderin insan haklarına yaklaşımını bilirim", "Oy verdiğim liderin dış politika ile ilgili görüşlerini bilirim" ifadelerinin yer aldığı görülmektedir.

ÜSSEÇMEN'de yer alan 12.,13.,14.,15.,16.,17.,18.,20. Maddeler ikinci boyutu oluşturmuş olup "Emosyonel/Etik Ölçü ile Karar Verme" ile ilgili olduğu görülmüştür. Bu boyuttaki maddeler incelendiğinde; "Hangi kadro gelirse gelsin ülkenin yararına olmasına önem veririm", "Samimi, güvenilir, dürüst olmaya önem veririm", "Kararlı, tutarlı, devamlı tutumlara önem veririm", "Ayıran değil, birleştiren özelliklere önem veririm", "Paylaşmaya, yardımlaşmaya önem veririm", "Hak arama yöntemi olarak şiddeti doğru bulmam", "Sorun çözme yöntemi olarak uzlaşmayı görürüm", "Kendi fikrimi başkasına zorla kabul ettirmeye çalışmam" ifadelerinin yer aldığı görülmektedir.

ÜSSEÇMEN'den elenen 9.,10.,11.,19. maddelerin ise AFA yapıldığında varimax döndürme sonucunda birden fazla boyuta dağılım göstererek binişiklik gösterdiği belirlenmiştir. Bu maddeler ölçekten çıkartıldığında boyutların

ve madde dağılımlarının ölçülmek istenen özellikleri ölçebilecek değerlerde olduğu sonucuna varılmıştır.

Bir sonraki aşamada ise boyutların birbiri ve ÜSSEÇMEN ile ilişkisi incelenmiş olup Tablo 7'de verilmiştir.

Alt Ölçek/Ölçek	Rasyonel Ölçü ile Karar Verme	Emosyonel/Etik Ölçü ile Karar Verme
Emosyonel/Etik Ölçü ile Karar Verme	,377	
ÜSSEÇMEN	,905	,735

Tablo 7. ÜSSEÇMEN ve Boyutlarının Birbiriyle İlişkisi

Tablo 6 incelendiğinde, 413 katılımcıdan elde edilen veriler doğrultusunda yapılan AFA sonrasında ortaya çıkan yapıya uygulanan ve boyutlar arası ilişkiyi anlamaya yönelik korelasyon testinde bulunan pearson korelasyon katsayılarına göre ölçeğin 16 madde ve iki boyuttan oluştuğu sonucuna varılmıştır.

Sonraki aşamada, ölçekte yer alan maddelerin ve boyutların seçmen karar verme algısını ölçüp ölçmediğini belirleyebilmek için yapılan ayırt edicilik geçerliliği çalışmaları için 414 kişiden toplanan veriler büyükten küçüğe sıralanmış olup %27'lik üst ve %27'lik alt gruptaki verilere fark testi uygulanmıştır. Sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Ölçek/Boyutlar	Grup	N	X	SS	Sd	t	p
Rasyonel Ölçü ile Karar Verme	Üst Grup	112	38,50	1,70	222	21,79	,000
	Alt Grup	112	25,13	6,26			
Emosyonel/Etik Ölçü ile Karar Verme	Üst Grup	112	39,58	,79	222	8,93	,000
	Alt Grup	112	34,21	6,30			
Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeği	Üst Grup	112	78,08	1,72	222	20,59	,000
	Alt Grup	112	59,34	9,47			

Tablo 8. ÜSSEÇMEN'in Ayırt Edicilik Geçerliliği

Tablo 8'e göre sonuçlar anlamlı bulunmuş, ÜSSEÇMEN'in seçmen karar verme algısını ölçen bir ölçek olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre, ÜSSEÇMEN'den alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük 16'dır. 414 katılımcıyla elde edilen ortalama puan ise 70,14 bulunmuştur. Son olarak ÜSSEÇMEN'in güvenilirlik çalışması için madde iç tutarlılık katsayıları analizi boyutlar bazında ve ölçek toplamında Tablo 9'da verilmiştir.

Ölçek/Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı
Rasyonel Ölçü ile Karar Verme	8	,926
Emosyonel/Etik Ölçü ile Karar Verme	8	,867
Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeği	16	,904

Tablo 9. ÜSSEÇMEN ve Boyutların Güvenirlikleri

Tablo 9'da görüldüğü gibi, seçmen kendini değerlendirme ölçeği toplamında bulunan ,904 Cronbach Alfa değeri yüksek derecedeki güvenirliliği göstermiştir. Ölçek alt boyutları incelendiğinde Cronbach Alfa değerinin en

düşük ,867, en yüksek ,926 olduğu görülmüştür. Böylece boyutların da güvenilirliği sağladığı sonucuna varılmıştır.

SONUÇ

Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği (ÜSPOLİD) ve Üsküdar Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeği (ÜSSEÇMEN), araştırmacılar tarafından politik psikoloji bağlamında geçerlik ve güvenilirliği yapılmış ölçeklerdir. Çalışmada geçerlilik ve güvenilirlik aşamaları her iki ölçek için gerçekleştirilmiş ve sonuçlar anlamlı bulunmuştur. Ölçekler 5'li likert tipinde "Tamamen Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Fikrim Yok", "Katılıyorum", "Tamamen Katılıyorum" olarak derecelendirilmiştir. ÜSPOLİD'den alınabilecek en yüksek puan 90 ve en düşük puan 18'dir. Buna göre ÜSPOLİD puanının artması liderin karizmatik, klasik ve bilgelik değerler açısından yüksek seviyede algılandığını ortaya koymaktadır. Diğer ÜSSEÇMEN ölçeğinden ise alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 16'dır. Bu doğrultuda iki boyuttan oluştuğu anlaşılan ölçekten alınan puan arttıkça seçmenlerin politik lider seçimindeki "Rasyonel Ölçü ile Karar Verme" ile "Emosyonel/Etik Ölçü ile Karar Verme" boyutlarındaki karar verme seviyesi de artmaktadır.

ÜSPOLİD'den alınacak puanların yorumlanabilmesi için ölçekten alınabilecek en yüksek ve en düşük puan aralığı tespit edilerek aralık katsayıları beşli likert ölçeğine göre yani beşe bölünerek hesaplanmıştır. Ölçekten alınan toplampuan18-32 aralığında "Lider Politik Değil", 33-46 aralığında "Düşük Düzeyli Politik Liderlik", 47-61 aralığında "Orta Düzeyde Politik Liderlik", 62-75 aralığında "Yüksek Düzeyli Politik Liderlik" ve 76-90 aralığında "Çok Yüksek Politik Liderlik" anlamına gelmektedir. ÜSPOLİD'in toplam varyansın %73,84'ünü açıklaması sosyal bilimler açısından oldukça yüksek kabul edilmektedir. Bununla birlikte ölçeğin iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa değeri ,94 bulunmuştur. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları ÜSPOLİD'in geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu ortaya koymuştur.

ÜSSEÇMEN'den alınacak puanların yorumlanabilmesi için ölçekten

alınabilecek en yüksek puan ile en düşük puan aralığı belirlenerek beşe bölünmüştür. Yapılan hesaplamalara göre ölçekten alınan toplam puan 16-28 aralığında “Karar Verme Ölçüsü Yok”, 29-41 aralığında “Karar Vermede Az Ölçülü”, 42-54 aralığında “Karar Vermede Orta Ölçülü”, 55-67 aralığında “Karar Vermede Yüksek Düzeyde Ölçülü”, 68-80 aralığında “Karar Vermede Çok Yüksek Düzeyde Ölçülü” anlamına gelmektedir. Ölçeğin boyutlarının yorumlanabilmesi için her bir boyut üç seviyede aralıklandırılmıştır. Buna göre 8 maddeden oluşan birinci boyut “Rasyonel Ölçü ile Karar Verme” alt ölçeğinden alınan puan 8-18 aralığında “Az Seviye”, 19-29 aralığında “Orta Seviye”, 30-40 aralığında “Yüksek Seviye” olarak değerlendirilmektedir.

İkinci boyut olan “Emosyonel/Etik Ölçü ile Karar Verme” alt ölçeği de 8 maddeden oluştuğundan aynı şekilde 8-18 aralığında “Az Seviye”, 19-29 aralığında “Orta Seviye” ve 30-40 aralığında “Yüksek Seviye” olarak yorumlanabilmektedir. ÜSSEÇMEN’in toplamı ve boyutlarında yapılan iç tutarlılık analizleri sonucunda, toplamda Cronbach alfa değeri ,904, birinci boyutta ,926 ve ikinci boyutta ,867 bulunmuştur. Bulunan değerler güvenilirliği sağlamıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda, ölçeklerin geçerli ve güvenilir oldukları anlaşılmıştır. Böylece “Üsküdar Politik Liderlik Ölçeği (ÜSPOLİD)” ve “Seçmen Kendini Değerlendirme Ölçeği (ÜSSEÇMEN)” olarak adlandırılan iki ölçek ortaya çıkmıştır.

Kaynakça

Akın, A., Uysal, R., & Çitemel, N. (2013). Sosyal güvende hissetme ve memnuniyet ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlilik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 34-40.

Anıkan, S. (1997). *Kadın Yöneticilerin Liderlik Davranışları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Aydın, K., & Özbek, V. (2004). Ailenin seçmen davranışları üzerindeki etkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 144-167.

Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Atıf İndeksi.

Certo, C. S. (1998). *Modern Management*. USA: Prentice- Hall Int. Inc.

Dessler, G. (1998). *Management*. USA: Prentice Hall.

Dinç, B. (2020). Konfüçyüs'ün otantik ve dönüşümcü liderliği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 109-116.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Maslow, A. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 370-396.

Preacher, K., & MacCallum, R. C. (2002). Exploratory factor analysis in behavior genetics research: factor recovery with small sample sizes. *Behav Genet*, 32(2),153-61.

Sharma, S. (1996). *Applied Multivariate Techniques*. New York: John Wiley&Sons Inc.

Şimşek, M. Ş., Akgemici, T., & Çelik, A. (2001). *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tarhan, N. (2017). *Psikolojik Savaş*, 22. Baskı. İstanbul: Timaş Yayınları.

Tarhan, N., & Tutgun-Ünal, A. (2021). Uskudar democratic leadership scale validity and reliability studies. *The Journal of Neurobehavioral Sciences- JNBS*, 8(2), 96-106.

Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2021). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Tinsley, H., & Tinsley, D. (1987). Uses of factor analysis in counseling psychology research. *J Couns Psychol*, 34(4), 414-424.